

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Milana Lipovského a sudcov JUDr. Štefana Micháliku a JUDr. Jána Mihala, v trestnej veci proti obvinenému **P H**, pre trestný čin sprenevery podľa § 248 ods. 1, ods. 3 Tr. zák. (zák. č. 140/1961 Zb. v znení neskorších predpisov účinných do 31. decembra 2005) a iné, na verejnom zasadnutí konanom dňa 22. marca 2006 v Bratislave, prejednal sťažnosť pre porušenie zákona, ktorú podal generálny prokurátor Slovenskej republiky proti uzneseniu Okresného súdu Košice I. z 29. júna 2005, sp. zn. 1 Pp 13/05 a podľa § 268 ods. 2, § 269 ods. 2, § 270 ods. 1 Tr. por. (zák. č. 141/1961 Zb. v znení neskorších predpisov) rozhodol

t a k t o :

Právoplatným uznesením Okresného súdu Košice I. z 29. júna 2005, sp. zn. 1 Pp 13/05,

bol porušený zákon

v ustanoveniach § 2 ods. 5, ods. 6 Tr. por. (zák. č. 141/1961 Zb. v znení neskorších predpisov) a v ustanovení § 61 ods. 1 Tr. zák. (zák. č. 140/1961 Zb. v znení neskorších predpisov účinných do 31. decembra 2005) **v p r o s p e c h** obvineného P H, nar. 1. augusta 1961.

Toto uznesenie sa v celom rozsahu **z r u š u j e .**

Okresnému súdu Košice I. **sa p r i k a z u j e**, aby vec v potrebnom rozsahu znovu prejednal a rozhodol.

O d ô v o d n e n i e :

Uznesením Okresného súdu Košice I. z 29. júna 2005 bol obvinený P H podľa § 61 ods. 1 Tr. zák. (zák. č. 140/1961 Zb. v znení neskorších pred-pisov účinných do 31. decembra 2005 – ďalej len uvedeného Tr. zák.) podmiennečne prepustený z výkonu trestu odňatia slobody vo výmere štyri a pol roka so zaradením do prvej nápravnovýchovnej skupiny, uloženému rozsudkom Okresného súdu vo Vranove nad Topľou z 28. januára 2004, sp. zn. 1 T 40/13, v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Prešove z 11. januára 2005, sp. zn. 4 To 35/04. Podľa § 63 ods. 1 uvedeného Tr. zák. mu na nevykonaný zvyšok trestu okresný súd určil skúšobnú dobu v trvaní štyroch rokov.

Toto uznesenie v zmysle § 134 ods. 3 uvedeného Tr. por. neobsahuje odôvodnenie, nakoľko po jeho vyhlásení na verejnom zasadnutí, konanom dňa 29. júna 2005 sa prokurátor i P H vzdali práva proti nemu podať sťažnosť. Toto uznesenie je opatrené doložkou právoplatnosti ku dňu 29. júna 2005.

Generálny prokurátor Slovenskej republiky podal dňa 27. decembra 2005 pod č. XV Pz 705/05-39, na Najvyšší súd Slovenskej republiky podľa § 266 ods. 1 uvedeného Tr. por., na základe podnetu Ing. P G, v neprospech obvineného P H sťažnosť pre porušenie zákona. Táto sťažnosť pre porušenie zákona je podaná v šesťmesačnej lehote, stanovenej v § 272 uvedeného Tr. por.

Sťažovateľ sťažnosť odôvodnil tým, že napadnutým uznesením bol porušený zákon v prospech obvineného P H v ustanovení § 61 ods. 1 uvedeného Tr. zák. Obvinený síce spĺňal formálne podmienky k tomu, aby bol podmiennečne prepustený z výkonu trestu odňatia slobody, avšak nespĺňal materiálne podmienky obsiahnuté v uvedenom zákonom ustanovení. V osobe obvineného totiž videl rizikového a hlbšie narušeného páchatel'a násilnej trestnej činnosti, ktorý nebol prevychovaný ani týmto, ani predchádzajúcim výkonom trestu odňatia slobody. Z jeho strany hrozí, že bude pokračovať v páchaní trestnej činnosti aj voči svojej najbližšej rodine.

Okrem toho sťažovateľ poukázal na predchádzajúcu trestnú činnosť obvineného s dôrazom na okolnosť, že výkon tejto nevedol k jeho náprave a prevýchove a vyslovil názor, že nie je možné dôvodne predpokladať, že iba hrozba výkonom samotného trestu odňatia slobody postačí na to, aby sa zdržal páchania ďalšej trestnej činnosti. Vyslovil i ten ťažiskový názor, že na podmiennečné prepustenie P H z výkonu trestu odňatia slobody nemal Okresný súd Košice I splnené vecné podmienky stanovené zákonom, pretože jeho osoba nedáva záruku, že v budúcnosti povedie riadny život. Na tomto nič nemení ani okolnosť, že obvinený mal pozitívne hodnotenie z výkonu predmetného trestu odňatia slobody, pretože nie je možné dôvodne očakávať, že bol ním dostatočne prevychovaný.

Sťažovateľ preto navrhol vysloviť porušenie zákona v prospech obvineného citovaným uznesením, zrušiť toto uznesenie a Okresnému súdu Košice I. prikázať, aby vec v potrebnom rozsahu znovu prejednal a rozhodol.

Obhajca obvineného (§ 275 ods. 2 uvedeného Tr. por.) na verejnom zasadnutí Najvyššieho súdu poukázal na to, že socializácia obvineného v podmienkach civilného života riadne pokračuje a nebolo by vhodné tohto vrátiť späť do podmienok výkonu trestu odňatia slobody. Navrhol preto sťažnosť pre porušenie zákona zamietnuť, prípadne pri vyslovení porušenia zákona nezrušiť rozhodnutie o podmiennečnom prepustení.

Na podklade podanej sťažnosti pre porušenie zákona Najvyšší súd Slovenskej republiky podľa § 267 ods. 1 uvedeného Tr. por., v trojmesačnej lehote uvedenej v ustanovení § 272 uvedeného Tr. por., preskúmal správnosť všetkých výrokov napadnutého uznesenia ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo a zistil, že zákon skutočne porušený bol v prospech obvineného P H, avšak predovšetkým v ustanovení § 2 ods. 5, ods. 6 uvedeného Tr. por. a v predmetnej súvislosti i v ustanovení § 61 ods. 1 uvedeného Tr. zák.

Podľa § 2 ods. 5 uvedeného Tr. por. orgány činné v trestnom konaní postupujú tak, aby bol náležite zistený skutkový stav veci, a to v rozsahu nevyhnutnom na ich rozhodnutie. S rovnakou starostlivosťou objasňujú okolnosti svedčiace proti

obvinenému, ako aj okolnosti, ktoré svedčia v jeho prospech a v oboch smeroch vykonávajú dôkazy, nečakajúc na návrh strán. Priznanie obvineného nezbavuje orgány činné v trestnom konaní povinnosti preskúmať všetky okolnosti prípadu.

Podľa § 2 ods. 6 uvedeného Tr. por. orgány činné v trestnom konaní hodnotia dôkazy podľa svojho vnútorného presvedčenia založeného na starostlivom uvážení všetkých okolností prípadu jednotlivo i v ich súhrne nezávisle od toho, či ich obstarali orgány činné v trestnom konaní alebo niektorá zo strán.

Podľa § 61 ods. 1 uvedeného Tr. zák. po výkone polovice uloženého alebo podľa rozhodnutia prezidenta republiky zmierneného trestu odňatia slobody môže súd odsúdeného podmiennečne prepustiť na slobodu, ak odsúdený vo výkone trestu plnením svojich povinností a správaním preukázal polepšenie a môže sa od neho očakávať, že v budúcnosti povedie riadny život.

Týmito zákonnými ustanoveniami sa však okresný súd v rámci konania o podmiennečnom prepustení obvineného z výkonu uloženého trestu odňatia slobody dôsledne neriadil. Ak by totiž zákonne aplikoval ustanovenie § 61 ods. 1 uvedeného Tr. zák. z pohľadu zistenia i hodnotenia skutkového stavu veci, musel by dospieť k záveru, že v danom prípade neboli v čase rozhodnutia splnené podmienky na namietaný postup.

Zo spisového materiálu vyplýva, že P H bol rozsudkom Okresného súdu vo Vranove nad Topľou z 28. januára 2004, sp. zn. 1 T 40/03, v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Prešove z 11. januára 2005, sp. zn. 4 To 34/05, uznaný za vinného z pokračovacieho trestného činu sprenevery, pričom mu podľa § 248 ods. 3 uvedeného Tr. zák. s použitím § 35 ods. 3 uvedeného Tr. zák. mu bol uložený súhrnný trest odňatia slobody vo výmere štyri a pol roka so zaradením

na výkon do prvej nápravno-výchovnej skupiny a trest zákazu činnosti viesť motorové vozidlá všetkých druhov na dobu piatich rokov. Súčasne bol zrušený výrok o treste právoplatného rozsudku Okresného súdu vo Vranove nad Topľou, sp. zn. 1 T 183/2001.

P H nastúpil na výkon tohto súhrnného trestu dňa 18. januára 2005 po započítaní predchádzajúcej väzby od 14. mája 2001 do 11. októbra 2001 a súčasnom započítaní vykonaného trestu odňatia slobody v označenej trestnej veci, sp. zn. 1 T 183/01, Okresného súdu Vranov nad Topľou v dobe od 11. októbra 2001 do 3. júna 2003.

Podnet na konanie o podmienenečnom prepustení P H doručil Okresnému súdu Košice I. jeho otec Pavol H dňa 7. marca 2005, teda ani nie dva mesiace po nástupe výkonu predmetného trestu odňatia slobody. Odôvodnil ju svojim zdravotným postihnutím, pokročilým vekom a ako i ozrejmiením, že obvinený je jeho jediným potomkom, ktorý sa oň môže v starobe postarať. Súčasne pre-zentoval stanovisko, že jeho syn protiprávne konanie ľutuje, ako aj to, že z pozície otca bude naň v skúšobnej dobe podmienenečného prepustenia pozitívne vplývať.

V dobe podávania hodnotenia zo strany Ústavu na výkon väzby a Ústavu na výkon trestu odňatia slobody Košice I. z 30. marca 2005 (č. ÚVV a ÚVTOS – 20c/2005) vypracovaného riaditeľom, vychovávateľom a vedúcim výkonu trestu obvinenému H nebola udelená ani disciplinárna odmena, ani disciplinárny trest. Až na verejnom zasadnutí konanom dňa 31. mája 2005 (č. I. 11 spisu) zástupca nápravno-výchovného ústavu predniesol stanovisko, že účel trestu u menovaného plní svoj účel, tomuto bola udelená disciplinárna odmena za aktivitu členom samosprávy pri udržiavaní ústavného poriadku. Pretože H je nápomocný orgánom ZVJS aj väzenskej samosprávy, odporúča jeho žiadosti o podmienenečné pre-pustenie z výkonu trestu odňatia slobody vyhovieť.

Medzičasom okresný súd overoval údaje o ďalšej trestnej činnosti obvineného a do svojho rozhodnutia o podmienenečnom prepustení zistil, že k jeho právoplatnému odsúdeniu za inú trestnú činnosť nedošlo. Verifikované je len to, že má byť voči

nemu v inom konaní vyneseny odsudzujúci rozsudok, avšak na tejto nemožno právoplatne prihliadať.

Najvyšší súd Slovenskej republiky na rozdiel od okresného súdu zistil, že obvinený nespĺnil materiálne podmienky ustanovenia § 61 ods. 1 uvedeného Trestného zákona, pretože nie je zrejmé, že by vo výkone trestu odňatia slobody plnením svojich povinností a správaním preukázal taký stupeň polepšenia, že možno od neho očakávať, že v budúcnosti povedie riadny život. V jeho osobe ide predovšetkým o narušeného páchatel'a, majúceho sklony k páchaniu majetkovej i násilnej trestnej činnosti a doba, po ktorú bol v predmetnej trestnej veci vo výkone trestu (so zarátaním väzby) nie je dostatočnou na jeho prepustenie na slobodu. Nebola prezentovaná jeho náprava ani zo strany orgánov vykonávajúcich dozor nad výkonom trestu odňatia slobody, o čom svedčí skutočnosť, že do začiatku konania o jeho podmienené prepustenie mu nebola udelená žiadna disciplinárna odmena. Z toho je zrejmé, že do spustenia mechanizmu konania o podmienené prepustenie P H nepreukázal taký stupeň polepšenia a nápravy, aký predpokladá citované zákonné ustanovenie. Na tomto závere nič nemení ani disciplinárna odmena, ktorú verifikoval do zápisnice o verejnom zasadnutí (č. I. 11 spisu) dňa 31. mája 2005 zástupca NVÚ Košice, pretože ide len o aktivitu a nie o trvalejší prerod a prevýchovu jeho osobnosti v pozitívnom zmysle.

Popri tom treba konštatovať, že okresný súd vykonal vo veci celkom tri verejné zasadnutia, avšak ani na jednom z nich obvinený neoľutoval trestnú činnosť, za ktorú je vo výkone trestu odňatia slobody, neprislúbil polepšenie a nápravu a neproklamoval, že sa vyvaruje porušovania zákonov. Nevyjadril sa ani k listu svojho syna, doručeného Okresnému súdu Košice I. pred verejným zasadnutím dňa 27. mája 2005 (č. I. 10 spisu), z ktorého je zrejmý strach celej rodiny pred ním, jeho násilníckym správaním z minulosti i obava členov rodiny z jeho správania sa po jeho prepustení na slobodu. Jeho syn P H mladší totiž oznámil konajúcemu súdu, že obvinený otec bol v inom konaní dňa 27. apríla 2005 uznaný za vinného prvostupňovým súdom z týrania sestry, mamy i jeho samotného a požiadal konajúci súd o avizovanie eventuálneho prepustenia otca z výkonu trestu odňatia slobody výlučne za tým účelom, aby zmizol z jeho dosahu rovnako tak, ako to zo strachu urobili jeho matka a sestra odcestovaním do Švajčiarska.

Keďže neboli splnené podmienky k podmiennečnému prepusteniu obvineného P H z výkonu vyššie uvedeného trestu odňatia slobody a v citovanom konaní okresný súd nezohľadnil ani vysoký stupeň spoločenskej nebezpečnosti deliktov, za ktoré bol odsúdený, pričom nebola zistená ani jeho náprava a prevýcho-va vo výkone trestu odňatia slobody v zákonom požadovanom smere, vyslovil Naj-vyšší súd Slovenskej republiky porušenie zákona v tom rozsahu, ako je to uvedené v enunciiate tohto rozsudku.

Následne bolo napadnuté uznesenie v celom rozsahu zrušené a okresnému súdu uložené, aby vec v potrebnom rozsahu znovu prejednal a zákonne rozhodol.

Najvyšší súd Slovenskej republiky v postupe svojho konania neakceptoval návrh obhajoby na akademický výrok, nakoľko k tomu, z vyššie uvedených dôvodov, neboli splnené žiadne podmienky.

P o u č e n i e :Proti tomuto rozsudku nie je prípustný ďalší opravný prostriedok.

V Bratislave 22. marca 2006

JUDr. Milan L i p o v s k ý , v.r.
predseda senátu

Vypracoval: JUDr. Ján Mihal

Za správnosť vyhotovenia: